

Sygn. akt VIII **Pa 33/17**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Andrzejewska
Sędziowie:	SSO Teresa Kalinka (spr.) SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2017r. w Gliwicach

sprawy z powództwa B. N.

przeciwko Miejskiemu Gimnazjum Nr (...) w P.

o wynagrodzenie za pracę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w T. G.

z dnia 22 grudnia 2016 r. **sygn. akt** IV P 423/16

zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że zasądza od Miejskiego Gimnazjum Nr (...) w P. na rzecz powódki B. N. kwotę 1782,35 zł (tysiąc siedemset osiemdziesiąt dwa złote i trzydzieści pięć groszy) brutto z ustawowymi odsetkami od dnia 2 grudnia 2016 roku.

(-) SSO Teresa Kalinka (spr.) (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (-) SSR del. Magdalena Kimel

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Pa 33/17

UZASADNIENIE

Powódka B. N. domagała się zasądzenia od pozwanego Miejskiego Gimnazjum Nr (...) w P. kwoty 1794 zł tytułem wynagrodzenia za odbyte godziny pracy dydaktycznej z uczennicą prowadzoną indywidualnym programem nauczania, wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu. Powódka wskazała, że żądana kwota stanowi wynagrodzenie z tytułu pracy dydaktycznej z wybitnie uzdolnioną uczennicą.

Pozwane Gimnazjum wniosło o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Pozwany przytoczył treść art. 35 ust. 1 Karty Nauczyciela wskazując, że przydzielanie płatnych godzin ponadwymiarowych należy do wyłącznej kompetencji dyrektora szkoły. Prowadzenie zajęć indywidualnych z dzieckiem zakwalifikowanym do nauczania indywidualnego, to realizacja obowiązkowych zajęć edukacyjnych wynikających z ramowych planów nauczania. Oznacza to, że są to godziny realizowane w ramach pensum nauczyciela. Nauczyciel pełnozatrudniony zobowiązany jest do pracy do 40 godzin tygodniowo w pięciodniowym tygodniu pracy. Ponadto w każdym tygodniu nauczyciel zobowiązany jest do realizacji, oprócz obowiązkowego pensum, innych zadań i zajęć w ramach czasu pracy, Nauczyciele mający nauczanie indywidualne w etacie, w razie nieobecności ucznia, odbywają zastępstwa lub pozostają do dyspozycji dyrektora, wykonując w tym czasie zadania wynikające z obowiązków nauczyciela. Natomiast nauczyciele wypracowujący nauczanie indywidualne w ramach godzin ponadwymiarowych nie wykazują ich w miesięcznym rozliczeniu. Nie ma podstaw do zapłaty dodatkowego wynagrodzenia powódce za godziny, w ramach których realizuje ona indywidualny program nauczania, o czym została ona poinformowana pismami dyrektora Miejskiego Gimnazjum Nr (...) z dnia 10 marca 2016 r. i 5 października 2016 r.

Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2016 roku Sąd Rejonowy w T. G. oddalił powództwo i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd I instancji ustalił, że powódka B. N. jest zatrudniona w Miejskim Gimnazjum Nr (...) w P. na stanowisku nauczyciela dyplomowanego. W ramach obowiązków pracowniczych prowadzi zajęcia dydaktyczne z zakresu języka polskiego i etyki.

W dniu 20 stycznia 2016 r. powódka uzupełniła braki wniosku z dnia 28 września 2015 r. o indywidualny program nauki dla uczennicy W. B. i wniosła o ponowne jego rozpatrzenie.

Dyrektor Miejskiego Gimnazjum Nr (...) w P. w dniu 28 stycznia 2016 roku pozytywnie rozpatrzyła wniosek, wyznaczając na opiekuna W. B. powódkę oraz wyznaczając zakres obowiązków. Z treści tego dokumentu wynika, że realizacja indywidualnego programu nauki ma być realizowana w ramach zajęć dydaktycznych z języka polskiego, etyki oraz w ramach zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela. Powyższe warunki zostały przez powódkę przyjęte.

W dniu 29 lutego 2016 roku i w dniu 17 czerwca 2016 roku powódka wniosła o zapłatę wynagrodzenia za odbyte zajęć w ramach realizacji indywidualnego programu nauki. Dyrektor na piśmie poinformowała powódkę, że żądania są bezpodstawne. Do dnia 10 października 2016 roku powódka wykazała do wypłaty 32 godziny za rok szkolny 2015/2016 i 11 godzin w roku szkolnym 2016/2017. Za 43 godziny hipotetyczne wynagrodzenie wynosiło 1782,35 zł.

Ustalony stan faktyczny sprawy był między stronami niesporny. Strony różniły się jedynie w kwestii oceny, czy powódce należne jest dodatkowe wynagrodzenie za pracę w ramach indywidualnego programu nauki.

Sąd I instancji przytoczył przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 grudnia 2001 r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki. § 5 tego rozporządzenia wskazuje, że nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne, których dotyczy wnioski o udzielenie zezwolenia na indywidualny program nauki, opracowuje indywidualny program nauki lub akceptuje indywidualny program nauki opracowany poza szkołą, który uczeń ma realizować pod jego kierunkiem. Indywidualny program nauki nie może obniżyć wymagań edukacyjnych wynikających ze szkolnego zestawu programów nauczania, ustalonego dla danej klasy. Nadto zgodnie z § 8 rozporządzenia dyrektor szkoły, po udzieleniu zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki, wyznacza uczniowi nauczyciela-opiekuna i ustala zakres jego obowiązków.

W niniejszej sprawie powódka została wyznaczona opiekunem uczennicy, dla której opracowano indywidualny program nauki. Zgodnie zaś z § 8 rozporządzenia dyrektor zlecił powódce, aby realizacja indywidualnego programu nauki była realizowana w ramach zajęć dydaktycznych z języka polskiego, etyki oraz w ramach zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela. Z treści zakresu obowiązków nałożonych na

powódkę wprost wynika, że powódka ma realizować indywidualny program nauki w ramach zajęć dydaktycznych z języka polskiego i etyki oraz w ramach godzin karcianych. Z treści zakresu obowiązków wynika, że powódka nie miała ani prawa, ani obowiązku realizowania indywidualnego programu nauczania w inny sposób, niż wyznaczony.

Zdaniem Sądu Rejonowego błędny jest pogląd powódki, że uczennica objęta indywidualnym programem nauki kształci się według systemu innego niż udział w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych. Wprost wynika to z pisma dyrektora z dnia 28 stycznia 2016 roku. Powódka miała realizować indywidualny program nauki w ramach zajęć dydaktycznych z języka polskiego i etyki oraz w ramach godzin karcianych a nie w ramach godzin ponadwymiarowych. Powódka od samego początku realizuje program w sposób sprzeczny z decyzją dyrektora, i domaga się za to odpowiedniego wynagrodzenia. Dyrektor zajął jednoznaczne stanowisko, że powódka miała realizować program obowiązkowych zajęć edukacyjnych uczennicy i w ramach tzw. godzin karcianych. Mimo jednoznacznego zakresu obowiązków powódka uzurpowała sobie jednak nadal prawo do realizowania indywidualnego programu nauki w sposób sprzeczny z decyzją przełożonej. Samowola pracownika w tym zakresie nie tworzy po stronie powódki uprawnienia do dodatkowego wynagrodzenia. Jeżeli powódce nie odpowiadały zaproponowane warunki realizacji programu, to nie musiała przyjmować obowiązków opiekuna uczennicy. To, że powódka w istocie realizowała program w ramach dodatkowych zajęć jest bezsporne. Jednak powódka nie miała ani prawa, ani obowiązku realizowania programu w ramach dodatkowych zajęć, w konsekwencji powódka nie ma prawa domagać się zapłaty wynagrodzenia za "pracę zleconą" powódce w istocie przez samą powódkę, w sposób sprzeczny z decyzją dyrektora.

Z tych względów powództwo oddalono.

Na podstawie art. 98 kpc, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, Sąd obciążył powódkę jako stronę przegrywającą kosztami postępowania, na które złożyły koszty zastępstwa procesowego strony pozwanej reprezentowanej przez fachowego pełnomocnika w osobie radcy prawnego w stawce minimalnej.

W apelacji od wyroku powódki domagała się jego zmiany poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenie kwoty 1792,35 złotych tytułem wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe. Zarzuciła naruszenie prawa materialnego. Podniosła, że praca z uczniem zdolnym w ramach indywidualnego programu jest pracą dydaktyczną. W sytuacji, kiedy nauczyciel realizuje obowiązkowy wymiar zajęć dydaktycznych, dodatkowe zajęcia dydaktyczne winny być traktowane jako praca ponadwymiarowa. Oprócz 18 godzin pracy dydaktycznych, dwóch godzin karcianych powódka realizowała, zgodnie z poleceniem dyrektora, dodatkowe godziny dydaktyczne z W. B.. W takiej sytuacji nie mogły to być godziny niepłatne. Należy jej się wynagrodzenie na podstawie art. 30 ust. 6 Karty Nauczyciela. Jej stanowisko znalazło poparcie w PIP, a stanowisko Sądu, że powódka „systematycznie okradała pracodawcę” stanowi naruszenie jej dóbr osobistych.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Zdaniem pozwanego Sąd I instancji prawidłowo i wyczerpująco ustalił wszystkie okoliczności związane z rozstrzygnięciem sporu i dokonał właściwej oceny stanu prawnego. Zwrócił uwagę, że powódka obejmując funkcję opiekuna W. B. wyraziła zgodę na wypełnianie obowiązków w ramach zajęć, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela. Powódka nie wskazała na czym polegało naruszenie prawa procesowego przez Sąd I instancji.

Sąd II Instancji zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny jest bezsporny między stronami. Spór w niniejszej sprawie dotyczy wyłącznie kwestii prawnych i Sąd I instancji winien był swoje rozważania ograniczyć do tego elementu. Bez znaczenia pozostają intencje stron, za wyjątkiem okoliczności związanych z powierzeniem powódce obowiązków opiekuna W. B.. Przede wszystkim, przyjmując, za Sądem Rejonowym, że powódka miała pełnić obowiązki opiekuna uczennicy w ramach obowiązków przewidzianych w art. 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela i lekcji języka polskiego oraz etyki, to nie mogła odmówić wykonania polecenia służbowego zawartego w piśmie z dnia 28 stycznia 2016 roku. Pismo takie stanowiłoby polecenie służbowe.

Tymczasem powierzenie nauczycielowi pracy w godzinach ponadwymiarowych wymaga jego zgody (art. 35 ust.1 zd. drugie Karty Nauczyciela). Powódka przyjmując obowiązki opiekuna wyraziła zgodę na pracę w godzinach ponadwymiarowych, o czym świadczą wezwania do zapłaty.

Wskazanie, że realizowanie indywidualnego programu nauki ma odbywać się „podczas zajęć z języka polskiego, etyki oraz zajęć z art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy Karta Nauczyciela” nie spełnia wymogów konkretności. Powódka nie musiała wiedzieć, co wchodzi w zakres zajęć wymienionych w powołanym przepisie. Tym samym zarzut pozwanego, jakoby powódka miała świadomość tego, że zajęcia z uczennicą mają odbywać się w ramach obowiązkowych godzin karcianych jest nieuzasadniony. Ponadto trudno sobie wyobrazić realizowanie indywidualnego programu nauki w świetlicy podczas dyżurów realizowanych przez tego samego nauczyciela w tym samym czasie. Przekazywanie wiedzy i jej przyswajanie wymaga pewnych warunków, których świetlica szkolna z reguły nie zapewnia.

Najważniejszą kwestią w niniejszej sprawie była ocena, czy powierzone powódce zadania w piśmie z dnia 28 stycznia 2016 roku mogły być wykonywane w normalnym czasie pracy nauczyciela, czy też były godzinami ponadwymiarowymi. Zdaniem Sądu II instancji to, czy dane zajęcia są zajęciami ponadwymiarowymi, czy też wchodzi w zakres normalnego czasu pracy nauczyciela nie może być wynikiem arbitralnej decyzji dyrektora szkoły. O tym, co jest godziną ponadwymiarową stanowi art. 35 ust. 2 ustawy Karta Nauczyciela. Inaczej mówiąc dyrektor ocenia, czy istnieją podstawy do zastosowania art. 35 ust. 1 (czy istnieje „szczególny wypadek podyktowany wyłącznie koniecznością realizacji programu nauczania”) ,a norma art. 35 ust. 2 (a nie dyrektor) określa co jest godziną ponadwymiarową.

W myśl art. 35 ust. 2 Karty Nauczyciela przez godzinę ponadwymiarową rozumie się przydzieloną nauczycielowi godzinę zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych powyżej tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych. Skoro B. N. miała w zakresie obowiązków 18 godzin obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, czyli pracowała w pełnym wymiarze w rozumieniu art. 42 ust. 1 i 3 ustawy Karta Nauczyciela, to wszystkie godziny dydaktyczne ponad ten wymiar (18 godzin) były godzinami ponadwymiarowymi, (art. 35 ust. 2 Karty Nauczyciela), niezależnie od woli dyrektora szkoły.

Nadto należy wskazać, że zajęcia realizowane na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 grudnia 2001 roku (Dz. U z 15 stycznia 2002 roku) są zajęciami edukacyjnymi (dydaktycznymi), co wynika wprost z przepisów tego rozporządzenia. Art. 42 ust. 2 Karty Nauczyciela stanowi, że w ramach czasu pracy (o którym mowa w art. 42 ust.1) nauczyciel obowiązany jest realizować zadania dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze .... w wymiarze określonym w ust. 3. W związku z tym powierzenie powódce realizacji indywidualnego programu nauki na podstawie art. 42 ust. 2 pkt 2 Karty Nauczyciela, który obejmuje „inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły” stanowiło obejście unormowania wynikającego z art. 42 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 42 ust. 3 Karty Nauczyciela.

Reasumując, zdaniem Sądu II instancji dyrektor szkoły nie jest uprawniony do decydowania, o tym, czy zajęcia dydaktyczne (np. przy realizacji godzin indywidualnego programu nauki) są godzinami ponadwymiarowymi, czy realizowanymi w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin dydaktycznych. Tę kwestię regulują przepisy ustawy Karta Nauczyciela. Każda godzina pracy dydaktycznej ponad obowiązkowy wymiar godzin dydaktycznych jest pracą ponadwymiarową.

W związku z powyższym zaskarżony wyrok zmieniono na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Skoro powódka nie określiła od jakiej daty żąda odsetek Sąd zasądził odsetki od daty doręczenia odpisu pozwu stronie pozwanej - to jest od dnia 2 grudnia 2016 roku.

(-) SSO Teresa Kalinka (spr.) (-) SSO Małgorzata Andrzejewska (-) SSR del. Magdalena Kimel

Sędzia Przewodniczący Sędzia